

Innst. 319 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:125 S (2009–2010)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Siri A. Meling, Oskar Jarle Grimstad, Henning Skumsvoll, Øyvind Halleraker og Elisabeth Røbekk Nørve om å heve grensen for konsesjonsbehandling av kraftverk i vernede vassdrag fra 1 til 3 MW

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen åpne for konsesjonsbehandling av kraftverk med installert effekt opp til 3 MW i vassdrag som er vernet etter Verneplan for vassdrag.»

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Rune Henriksen, Marianne Marthinsen, Torstein Rudihaugen, Tor-Arne Strøm og Eirin Kristin Sund, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, fra Senterpartiet, lederen Erling Sande, og fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, peker på at trusselen om alvorlige menneskeskapt klimautfordringer er den største utfordringen verden står overfor i dag. Flertallet mener derfor at klimautfordringen må være et overordnet hensyn i alle politiske spørsmål, og at hensynet til klima må legge føringer på politiske

beslutninger på en rekke områder. Flertallet peker på at det å løse klimautfordringen må være det høyest prioriterte tiltaket innen miljøpolitikken.

Flertallet peker på at bruk og produksjon av fossil energi er den viktigste kilden til klimagassutslipp, og at det derfor er nødvendig med en overgang fra fossil til fornybar energi dersom vi skal møte klimautfordringen. Flertallet peker på at nesten all norsk kraftproduksjon i dag kommer fra fornybar vannkraft, og at Norge fortsatt har et betydelig potensial for økt fornybar kraftproduksjon.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at teknologisk utvikling gjør det mulig å bygge kraftverk med betydelig mindre naturinngrep enn det som var tilfelle for få tiår siden. Stortinget ga i 2009 sitt samtykke i at det skulle etableres et regionalt planprosjekt i Vefsna-vassdraget hvor det åpnes for små vannkraftverk fristilt fra maksgrensen på 1 MW. Dette flertallet viser til at dette samtykket forutsetter at disse vannkraftverkene ikke er i strid med verneverdiene.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, deler statsrådets vurdering i brev til komiteen datert 12. mai 2010, som er vedlagt, om at dette planprosjektet kan gi viktig informasjon om verneverdier og utnyttelsespotensial. Dette flertallet vil på denne bakgrunn ikke tilrå at det nå på generelt grunnlag åpnes for kraftverk med installert effekt opp til 3 MW i vernede vassdrag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Oskar Jarle Grimstad,

Henning Skumsvoll og Ketil Solvik-Olsen, og medlemmene fra Høyre er enige med seniorrådgiver Haakon Thaulow i Norsk Institutt for vannforskning (NIVA), som uttaler seg til Teknisk Ukeblad fra mai 2009. Der hevder Thaulow at ny kunnskap om vassdragsreguleringer og miljø må føre til at gamle vassdragsplaner må vurderes på nytt, inkludert tidligere vernede vassdrag. Dagens utbygging av kraftanlegg er mer skånsomme enn tidligere. Det betyr at mange vernede vassdrag med fordel kunne få bygget kraftverk med en konsesjonsgrense på 3 MW.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti er enige med Småkraftforeningen at det er liten forskjell på tiltakene om det bygges for 1 MW eller 3 MW, også i de fysiske tiltakene som må gjennomføres.

Disse medlemmer vil også peke på at flere politikere fra de rød-grønne til presse, på folkemøter og annet tar til orde for å øke konsesjonsgrensen for behandling kraftverk fra 1 MW til 3 MW. Blant annet skal komiteens leder, Erling Sande fra Senterpartiet, ha sagt følgende på et møte hos Bondelaget høsten 2009:

«Eg har personleg sans for å få utvida grensa for kva som kan tillatast utbygd i verna vassdrag frå 1 til 3 megawatt.»

Disse medlemmer synes det er synd at rød-grønne politikere har forskjellig holdning til saken i og utenfor stortingssalen.

Disse medlemmer mener at det er nødvendig igjen å se på konsesjonsregelverket, for bedre å utnytte det potensialet som finnes i utbygging av småskala vannkraft, også i vernede vassdrag.

Disse medlemmer peker på at det er mulig å bygge mini- og mikrokraftverk i vernede vassdrag uten at dette går på bekostning av verneverdiene. Disse medlemmer viser til at Stortinget i 2005 vedtok at det kan åpnes for konsesjonsbehandling av kraftverk med installert effekt opp til 1 MW i vernede vassdrag. I Bjerkreimsvassdraget og Vefsna er denne grensen hevet til 3 MW. Disse medlemmer mener at denne økningen i grensen for konsesjonsbehandling i vernede vassdrag bør gjøres gjeldende for alle vassdrag.

Disse medlemmer peker på at en økning av slukevnen, og dermed installert effekt, vil medføre en mindre reduksjon i vannføringen i vernede vassdrag enn i ikke-vernede vassdrag, siden kravene til minstevassføring er vesentlig strengere i vernede vassdrag enn ellers. Samtidig er det en betydelig fordel å kunne øke vannutnyttelsen i flomperiodene i vernede vassdrag. Med andre ord er det hovedsakelig i flomperiodene at den økte effekten og slukevnen, som en heving av konsesjonsgrensen til 3 MW åpner for, utnyttes, og da er det så mye vann at uttaket verken vil synes eller ha innvirkning på «vannkrevende» arter.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at det er grunn til å se på konsesjonsregelverket på nytt, slik at man bedre kan utnytte det potensialet som finnes i utbygging av småskala vannkraft, også i vernede vassdrag. Øker man grensen for konsesjonsbehandling fra 1 til 3 MW, vil man bidra til å øke og forenkle muligheten for økt kraftproduksjon.

Disse medlemmer tar på denne bakgrunn opp forslaget i Dokument 8:125 S (2009–2010).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at flertallsmerknadene, frem til konklusjonen, argumenterer for økt utnyttelse av vannkraftpotensialet, men at flertallspartiene allikevel går imot forslaget.

Disse medlemmer mener det er ulogisk når flertallet i komiteen går mot å utvide konsesjonsgrensen som representantforslaget her omhandler. Vannkraft er fornybar energi – sannsynligvis det billigste og mest miljøskånsomme tiltak som kan benyttes. Vannkraft står for ca. 98 pst. av framstilling av elektrisk strøm. Det virker som om komiteens flertall ikke innser dette, men foretrekker visjoner om stortilt vindkraftutbygging til lands og til havs.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Stortinget ber regjeringen åpne for konsesjonsbehandling av kraftverk med installert effekt opp til 3 MW i vassdrag som er vernet etter Verneplan for vassdrag.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøreslikt

vedtak:

Dokument 8:125 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Siri A. Meling, Oskar Jarle Grimstad, Henning Skumsvoll, Øyvind Halleraker og Elisabeth Røbekk Nørve om å heve grensen for konsesjonsbehandling av kraftverk i vernede vassdrag fra 1 til 3 MW – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 3. juni 2010

Erling Sande

leder

Per Rune Henriksen

ordfører

Vedlegg

Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 12. mai 2010

Representantforslag 125 S (2009–2010) om å heve grensen for konsesjonsbehandling av kraftverk i vernede vassdrag fra 1 til 3 MW MWvindkraftsatsing i Norge

Jeg viser til representantforslag 125 S (2009–2010) fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Siri A. Meling, Oskar Jarle Grimstad, Henning Skumsvoll, Øyvind Halleraker og Elisabeth Røbekk Nørve der de fremmer følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen åpne for konsesjonsbehandling av kraftverk med installert effekt opp til 3 MW i vassdrag som er vernet i Verneplan for vassdrag.

Jeg har i skriftlig svar av 01.12.09 til Stortinget til samme spørsmål uttalt at regjeringen ikke har planer om å gå til Stortinget med forslag om å øke grensen for utbygging av kraftverk i vernede vassdrag fra 1 til 3 MW på det nåværende tidspunkt.

I begrunnelsen for dette svaret viste jeg blant annet til at en utbygging først og fremst bør komme gjennom en skånsom utnyttelse av vannkraftpotensialet i vassdrag som ikke er vernet. Det kan finnes

slike utbyggingsprosjekter også i vernede vassdrag som ikke vil svekke verneverdiene, men hovedvekten av nyutbygginger vil ligge i vassdrag som ikke er vernet.

Ved den avsluttende suppleringen av verneplanen i 2009 forutsatte Stortinget at det skal etableres et prøveprosjekt med helhetlig forvaltning i Vefsnavassdraget der det kan legges til rette for mindre, skånsom vannkraftproduksjon fristilt fra maksgrensen på 1 MW. Planprosjektet i Vefsna kan gi oss viktig informasjon om verneverdier og utnyttelsespotensial.

Av hensyn til kraftforsynings sikkerheten og klimatrusselen går regjeringen inn for å øke den fornybare energiproduksjonen betydelig. Dette vil også innebære økt satsing på vannkraft. Jeg vil derfor ikke utelukke at det på et senere tidspunkt kan være aktuelt å åpne for mindre småkraftverksprosjekter over 1 MW også i vernede vassdrag.

Jeg kan ikke se at det er kommet vesentlig nye momenter inn i saken siden spørsmålet sist ble tatt opp i desember, og holder derfor fast ved mitt skriftlige svar fra den gang.